

Música de cinema

ABABS

Náufragos.

Conten les cròniques de l'època que quan el mestre Alfred Hitchcock estava rodant *Náufragos* (*Lifeboat*, 1944), va enviar el seu assistent de direcció a parlar amb el compositor Hugo Friedhofer, que estava fent feina en la banda sonora del film. L'assistent de Hitchcock li va dir que els seus serveis no eren necessaris, perquè el director havia pensat que no era possible que s'escoltés música a una pel·lícula on tota l'acció passava a una petita barca enmig de la mar. ¿On podria estar col·locada l'orquestra en una situació semblant? La resposta del músic va ser rotunda i definitiva: "Bé, aleshores, quan Mr. Hitchcock em digui on estaria col·locada la càmera, jo li diré on col·locarem l'orquestra."

Aquesta anècdota (que no només és real, sinó que també va servir perquè la pel·lícula finalment sí que portes música) serveix per escenificar molt bé allò que molta gent ha expressat en infinitat d'ocasions sobre la música composta expressament per a una pel·lícula: ¿com pot ser que a un moment qualsevol del film soni música, si és impensable que una orquestra completa (o un sintetitzador) no hi cabria mai dins l'escena? Fins i tot, un dels corrents cinematogràfics més venerats de la dècada final del segle XX reuní una generació de cineastes que es varen posar en peu de guerra contra tot allò que ells anomenaven "artificiositat dins el cinema", és a dir, eliminant tots els detalls tècnics possibles, com il·luminació artificial, recursos de càmera (tràvelings, zooms, decorats i escenaris... i música). No negarem que l'experiment va donar qualche producte interessant, però sens dubte, la idea va caure pel seu propi pes ben aviat, i el moviment Dogma es va enfonsar dins les aigües de la història amb més penes que glòries... però, com dèiem, va posar de relleu que el tema de la música al cinema encara avui aixeca més d'una ampolla. Perquè molt poca gent es qüestiona la necessitat del muntatge o de la planificació de les

seqüències, però si hi ha unes quantes veus que no porten massa bé això de les melodies a la pantalla...

I ja seria hora de dir-ho en veu ben alta: la música de cinema, allò que s'anomena "banda sonora original", no és un element més de tots els que figuren a una pel·lícula, sinó que realment és una part clau que no només resulta gairebé imprescindible a l'hora de comprendre tot el conjunt d'un film, sinó que, a més a més, aquestes melodies, encara que compostes específicament per al cinema, també tenen entitat pròpia per elles mateixes. I sí, hi ha uns quants músics dels anomenats "professionals" que pensen que fer música de cinema és una cosa semblant a la prostitució... però moltes vegades, aquests mateixos "professionals" oblidem que la música que ells escolten i veneren estava composta moltes vegades (si no totes) per encàrrec de persones que ni tan sols tenien coneixements d'harmonia, i que moltes altres també són músiques compostes per contar històries o donar suport imatges (com les òperes). I això, és clar, no les converteix ni molt menys en músiques "prostituídes", sinó que deixa clar el poder evocador de les notes musicals, que ja des del principi del cinema han servit per donar un suport tan necessari que ningú no ho pot negar. ¿Es poden negar els mèrits del mestre John Williams, capaç de posar música inoblidable a personatges com Superman, Indiana Jones, o Harry Potter? ¿Es pot dir que l'agent secret James Bond seria el mateix sense la bona mà de John Barry o David Arnold? ¿No estarien més que buides les imatges de Federico Fellini o Francis Ford Coppola si no fos pel recolzament dels compassos de Nino Rota? Hagués estat tanta la fama de *Lo que el viento se llevó* (*Gone With the Wind*, Victor Fleming, 1939) sense les potents notes de Max Steiner? I també, ja que hi som: ¿ens hagués fet tant de por el cinema de mestre Hitchcock sense la bona feina de genis com Bernard Herrmann? Totes aquestes preguntes haurien de convidar a molts a, com a mínim, profundes reflexions... ■